

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13CoPs/8/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624200646
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Dubcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:6624200646.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Dubcovej a členov senátu Mgr. Zuzany Štolcovej, JUDr. Jána Burika, v právnej veci spôsobilosti na právne úkony pozbaveného: A. B., nar. XX.XX.XXXX, umiestneného v Zariadení sociálnych služieb C., D. E. XXXX/XX, XXX XX C., štátny občan SR, zastúpeného opatrovníčkou: F. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom G. XXX/XX, XXX XX H., štátna občianka SR, za účasti: Mesto Lučenec, so sídlom Filákovská cesta 287, 984 01 Lučenec, IČO: 00 316 181, zastúpeného právnym zástupcom: JUDr. Róbert Gombala, advokát, so sídlom I. A. J. XX/X, XXX XX C., v konaní o návrhu na zmenu opatrovníka, o odvolaní okresným súdom ustanoveného opatrovníka proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec č.k. 17Ps/7/2024-34 zo dňa 09. apríla 2024, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 17Ps/7/2024-34 zo dňa 09. apríla 2024
p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením okresný súd výrokom I. zmenil uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 12Ps/7/2019-19 zo dňa 29.01.2019 tak, že odvolal F. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom G. XXX/XX, XXX XX H. z funkcie opatrovníčky spôsobilosti na právne úkony pozbaveného A. B., nar. XX.XX.XXXX a ustanovil mu opatrovníka Mesto Lučenec, so sídlom Filákovská cesta 287, 984 01 Lučenec.

Podľa výroku II. je opatrovník oprávnený a povinný ho zastupovať, spravovať všetky jeho bežné záležitosti pri rozhodovaní o dôležitých životných otázkach v súvislosti s plánovaním a riadením jeho života, ako aj vo všetkých majetkovoprávných otázkach, pri disponovaní s materiálnymi a finančnými prostriedkami, v styku so štátnymi úradmi a úradmi samosprávy, so zaisťovaním a starostlivosťou o jeho zdravie, pričom všetky finančné a materiálne prostriedky je povinný používať v jeho záujme.

Podľa výroku III. v podstatných veciach potrebuje súhlas súdu.

Podľa výroku IV. je opatrovník povinný predkladať príslušnému súdu správu o výkone funkcie opatrovníka vždy k 30.06. a k 31.12. v každom kalendárnom roku a po skončení zastupovania, prípadne po uvoľnení z funkcie predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku.

Výrokom V. o trovách prvoinštančného konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na návrh podaný F. E. na zmenu opatrovníka pre A. B., ktorému bola ustanovená uznesením Okresného súdu Lučenec č.k. 12Ps/7/2019-19 za opatrovníka, pretože 31.12.2023 ukončila pracovný pomer v Zariadení sociálnych služieb C., C. a jej zdravotný stav sa zhoršil, nevie už zastupovať a spravovať všetky bežné záležitosti, ktoré jej vyplývajú z opatrovnictva pre A. B. a ak menovaný nemá žiadne známe a príbuzné osoby, ktoré by mohli byť ustanovené za opatrovníka, navrhla, aby za opatrovníka bolo ustanovené Mesto Lučenec.

3. Okresný súd z uznesenia Okresného súdu Lučenec č.k. 12Ps/7/2019-19 zo dňa 29.01.2019 mal za zistené, že z funkcie opatrovníka spôsobilosti na právne úkony pozbaveného A. B. bol odvolaný Domov sociálnych služieb C. a za opatrovníčku mu bola ustanovená F. E.. Okresný súd zisťoval okruh príbuzných osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony, ale nepodarilo sa mu zistiť žiadnu blízku osobu.

4. Zástupca Mesta Lučenec nesúhlasil s ustanovením za opatrovníka. Mal za to, že ak neexistujú nijakí príbuzní, prípadne iná vhodná osoba, súd by mohol zvážiť za ustanovenie opatrovníka aj vyšší územný celok alebo zariadenia, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti vyššieho územného celku a sú na území mesta Lučenec. Zákon nevylučuje ustanoviť za opatrovníka zamestnanca iného zariadenia poskytovateľa sociálnych služieb. Ustanovenie mesta za opatrovníka by nebolo vhodné vzhľadom aj na zdĺhavé rozhodovacie procesy v meste, na jeho organizačnú štruktúru.

5. Okresný súd poukázal na vyjadrenie opatrovníčky, zamestnankyne mesta Lučenec na pojednávaní a za aplikácie ust. § 274 ods. 1, § 274 ods. 2, § 275, § 276, § 277 ods. 1, 2 CMP v spojení s ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka rozhodol tak, ako uviedol v výrokovej časti svojho uznesenia. Zákonná úprava primárne do funkcie opatrovníka určuje príbuzné osoby, fyzické osoby, inú vhodnú osobu spĺňajúcu podmienku pre ustanovenie opatrovníka a následne orgán miestnej správy alebo jeho zariadenie s právnou subjektivitou. Zákonná úprava subsidiárne počíta s možnosťou ustanovenia tzv. verejného opatrovníka, t.j. orgán miestnej samosprávy prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom. S možnosťou ustanovenia obce do funkcie opatrovníka počíta aj ust. § 60 ods. 2 Zákona o rodine. Z právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že opatrovník fyzickej osoby, ktorá bola v danej veci rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 10Nc/589/79-4 zo dňa 25.06.1979 pozbavená spôsobilosti na právne úkony, má byť predovšetkým príbuzný. Z ustanovenia § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka preto jednoznačne vyplýva, že ak sa nenašla žiadna vhodná fyzická osoba na ustanovenie za opatrovníka, nezostáva iná možnosť ako ustanoviť jej za opatrovníka obec, za ktorú už nie je relevantné, že s tým nesúhlasí, ak na základe ustálenej judikatúry súdov ustanovenie obce za opatrovníka nie je viazané na jej súhlas. Nie je ani rozhodujúce, že na výkon takejto funkcie nemá vytvorené predpoklady. Ustanoviť za opatrovníka právnickú osobu, či už orgán miestnej samosprávy alebo iné zariadenie s právnou subjektivitou má v zásade len výnimočný, ojedinelý charakter, a to až v prípade, ak žiadna iná vhodná fyzická osoba nie je schopná alebo ochotná funkciu opatrovníka zodpovedne vykonávať, resp. nemá na to vytvorené všetky predpoklady. Ak ale má súd za to, že je vhodné ustanoviť za opatrovníka právnickú osobu, v týchto prípadoch sa vyžaduje riadne a presvedčivé odôvodnenie, prečo súd ustanovil za opatrovníka právnickú osobu a zdôvodnil, prečo touto funkciou nie je možné poveriť žiadneho z okruhu príbuzných či blízkych osôb nesvojprávneho. Okresný súd poukázal na právne názory vyslovené v rozhodnutiach Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13CoP/7/2013 zo dňa 21.01.2013, sp.zn. 15CoP/23/2014 zo dňa 15.04.2014, sp.zn. 13CoP/4/2021 zo dňa 26.03.2021, sp.zn. 15CoP/25/2021 zo dňa 02.06.2021, sp.zn. 13CoP/43/2020 zo dňa 27.05.2021 a Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10CoP/29/2014 zo dňa 27.11.2014.

6. Okresný súd uviedol, že opatrovníčka osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony A. B. odchádza do starobného dôchodku a podľa zákona č. 218/2021 Z.z. poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby sa poskytuje sociálna služba a rovnako neexistoval žiaden príbuzný, ktorý by vedel vykonávať funkciu opatrovníka. Z iných konaní vedených na Okresnom súde Lučenec vyplynulo, že ani iné zariadenia v meste Lučenec nechcú vykonávať funkciu opatrovníka, preto okresnému súdu nebola známa žiadna osoba, ktorá by splnila predpoklady pre ustanovenie za opatrovníka, za ktorej situácie súd prvej inštancie dospel k záveru, že môže pristúpiť k ustanoveniu tzv. verejného opatrovníka, ktorého ustanovenie už nie je viazané na súhlas s opatrovníctvom. A. B. má evidovaný trvalý pobyt na území mesta C., je jeho občanom. Ustanovenie § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 2 ods. 1 prvá veta zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení predstavuje subsidiárnu možnosť ustanoviť obec za tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá ho musí mať ako zákonného zástupcu, ak neexistuje iná osoba, ktorá by splnila podmienky na ustanovenie opatrovníka. Každá fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky je obyvateľom určitej obce. Zákonodarcu zvolil toto kritérium z dôvodu, že medzi obcou a jej obyvateľom existuje špecifický vzťah, ktorý zahŕňa starostlivosť o potreby obyvateľov obce (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022). Ustanovenie mesta Lučenec za

opatrovníka korešpondovalo s názorom NS SR, navyše bolo voľbou aj najvhodnejšou tak z hľadiska teritoriálnej blízkosti a prístupu v súvislosti so zabezpečením ochrany záujmov A. B. – občana s trvalým pobytom v meste C., umiestneného v zariadení v územnom obvode mesta C..

7. Okresný súd zdôraznil to, že základnou úlohou obcí a miest v zmysle zákona pri výkone samosprávy je starostlivosť o potreby jeho obyvateľov, pričom výkon funkcie opatrovníka má z pohľadu obce (mesta) svojou povahou blízko k plneniu jej úloh na úseku sociálnej kurately a poskytovania sociálnych služieb. Je povinnosťou obce zabezpečiť starostlivosť o potreby jej obyvateľov. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov súhlas tzv. verejného opatrovníka s ustanovením sa nevyžaduje. Ak aj právny zástupca mesta Lučenec sa dožadoval ustanoviť za opatrovníka Banskobystrický samosprávny kraj argumentujúc, že vyšší územný celok môže zabezpečiť poskytovanie aj iných druhov sociálnych služieb, okresný súd vzhľadom na zistené okolnosti individuálnej povahy v tejto súdnej veci neuprednostnil pred zákonom povinnosť obce vyjadrenú ust. § 1 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, zabezpečiť starostlivosť o potreby jej obyvateľa. S ohľadom na tieto skutočnosti za opatrovníka bolo ustanovené mesto Lučenec, ktoré ak aj s ustanovením za opatrovníka nesúhlasilo, jeho povinnosťou podľa zákonnej úpravy je poskytnúť podpornú sociálnu službu spočívajúcu v pomoci pri zabezpečovaní opatrovanských práv a povinností.

8. Okresný súd za aplikácie ust. § 28 Občianskeho zákonníka vyjadril výrokom II. napadnutého uznesenia rozsah opatrovníckych práv a povinností opatrovníkom, ktorý nemôže predstavovať pre orgán miestnej správy neprimerané zaťaženie, ktoré by nebolo možné od neho spravodlivo požadovať.

9. O trovách prvoinštančného konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

10. Proti uzneseniu okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie okresným súdom ustanovený opatrovník prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu podaním zo dňa 20.05.2024. Navrhol uznesenie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, pretože vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ak okresný súd nesprávne vyložil ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Mesto Lučenec uviedlo, že orgánom miestnej správy je okrem obce aj samosprávny kraj, ktorý je zriaďovateľom Zariadenia sociálnych služieb C., D. E. XXXX/XX, XXX XX C., kde sa osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX poskytuje starostlivosť. Je nepochybné, že samosprávny kraj a hlavne jeho zariadenia (mimo Zariadenia sociálnych služieb C. C., kde je pán A. B. umiestnený) a aj iné zariadenia samosprávneho kraja s vlastnou právnou subjektivitou – rozpočtové organizácie – Zariadenie sociálnych služieb B., Zariadenie sociálnych služieb K. a Zariadenie sociálnych služieb L. vedia tak po odbornej ako aj personálnej stránke oveľa lepšie zabezpečiť každodenné potreby osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony než mesto Lučenec. Práve zamestnanci iných zariadení na poskytovanie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, ktorých sa hmotnoprávna diskvalifikácia v zmysle aktuálne platného ust. § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní netýka, vedia operatívnejšie, účelnejšie a hospodárnejšie reagovať na potreby A. B., jeho potreby pri nakladaní s jeho majetkom a úhradou bežných potrieb, ako aj riešiť ďalšie úkony súvisiace s výkonom opatrovníctva. Mesto Lučenec poukázalo na časť dôvodovej správy k zákonu č. 218/2021 Z.z. z 11. mája 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona

č. 455/1991 Zb., podľa ktorej zákon nevyklučuje, aby napr. zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby prevzal funkciu opatrovníka vo vzťahu k opatrovancovi – prijímateľovi sociálnej služby, ktorý je klientom iného zariadenia. Mesto Lučenec malo za to, že za opatrovníka osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX môže byť ustanovené Zariadenie sociálnych služieb B., Zariadenie sociálnych služieb K. a Zariadenie sociálnych služieb L., resp. ktorýkoľvek ich zamestnanec. Tieto zariadenia by podľa mesta Lučenec vedeli najlepšie aj z hľadiska teritoriálnej blízkosti ako aj prístupu zabezpečiť a chrániť práva a záujmy obyvateľov samosprávneho kraja, a preto je možnosť ustanoviť jedno zo zariadení zriadených Banskobystrickým samosprávnym krajom za opatrovníka pre osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony. Všetky zariadenia sú nepochybne personálne, administratívne a ekonomicky zabezpečené tak, aby mohli vykonávať funkciu opatrovníka. Zákonodarca nevylúčil z okruhu osôb opatrovníka samosprávneho kraja a prípadne ich ďalšie zariadenia zriaďovateľa, vylúčil jedine zariadenie, v ktorom je umiestnená osoba pozbavená/obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a jeho zamestnancov a v nadväznosti na novelu zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

v platnom znení, ktorou sa prijalo aj v súčasnosti platné znenie ust. § 8 ods. 12, nedošlo k nijakej zmene § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

11. V ďalšej časti odvolania okresným súdom ustanovený opatrovník poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14CoP/28/2022 zo dňa 04.10.2022, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/20/2022 zo dňa 28.02.2022, keď pri alternatívach verejného opatrovníka je potrebné vybrať opatrovníka z hľadiska teritoriálnej blízkosti, a preto podľa mesta Lučenec najvhodnejším opatrovníkom je niektoré z iných zariadení Banskobystrického samosprávneho kraja, ktoré sa nachádza v meste Lučenec, a to zariadenia, ktoré vyjadril v podanom odvolaní, ktoré spĺňajú kritériá v zmysle

§ 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka a ktoré môžu byť ustanovené za verejných opatrovníkov aj bez ich súhlasu a majú vytvorené personálne, administratívne, ekonomické podmienky, aby mohli vykonávať funkciu opatrovníka lepšie ako mesto Lučenec, čo je v záujme opatrovaného, na čo musí súd pri ustanovení opatrovníka prioritne prihliadať. Okresný súd sa vôbec nezaoberal možnosťou ustanoviť za opatrovníka iné zariadenia samosprávneho kraja, nachádzajúce sa v meste Lučenec, a to aj bez ich súhlasu, resp. sa nezaoberal možnosťou ustanoviť za opatrovníka osoby zamestnané v týchto iných zariadeniach po vyslovení ich súhlasu, preto napadnuté uznesenie bolo považované za predčasne vydané, súčasne nesprávne s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie na ďalšie konanie.

12. Okresný súd podaním zo dňa 21.05.2024 (č.l. 51 spisu) zaslal odvolanie na vyjadrenie odvolanej opatrovníčke, ktorá sa k odvolaniu mesta Lučenec nevyjadrila.

13. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario na základe odvolania podaného v zákonnej odvolacej lehote osobou oprávnenou posúdil napadnuté uznesenie okresného súdu v zmysle ust. § 65, § 66 CMP a dospel k záveru o jeho vecnej správnosti, preto bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

14. Podstatou odvolania okresným súdom ustanoveného opatrovníka, a to mesta Lučenec, bolo namietanie nesprávneho právneho posúdenia veci, ak mal okresný súd nesprávne vyložiť ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože pokiaľ nebola zistená fyzická osoba, ktorá by vykonávala funkciu opatrovníka osobe pozbavenej v spôsobilosti na právne úkony, tak za verejného opatrovníka aj bez jeho súhlasu malo byť ustanovené iné zariadenie samosprávneho kraja, nachádzajúce sa v meste Lučenec, resp. osoba zamestnaná v týchto iných zariadeniach, ak majú vytvorené personálne, administratívne, ekonomické podmienky na to, aby mohli vykonávať funkciu opatrovníka lepšie ako mesto Lučenec. Mesto Lučenec v odvolaní uviedlo, že v zmysle ust. § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. z postavenia verejného opatrovníka je vylúčené iba zariadenie, v ktorom je umiestnená osoba pozbavená/obmedzená v spôsobilosti na právne úkony a jeho zamestnanci.

15. Krajský súd na základe nižšie uvedených rozhodných zákonných ustanovení, prijatých záverov, má za to, že napadnuté uznesenie okresného súdu nebolo predčasným rozhodnutím a ani rozhodnutím, ktoré by vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, a tým neboli splnené podmienky k vyhovneniu odvolania, ktorým bolo navrhnuté napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Krajský súd vzhľadom k dôrazu odvolateľa – mesta Lučenec na nesprávny výklad ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka považoval za potrebné v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť citáciu ust. § 27 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ako aj súvisiace rozhodné zákonné ustanovenia.

17. Podľa ust. § 27 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojim menom (§ 18 ods. 1).

18. Podľa ust. § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej len „zákon č. 369/1990Zb.“), obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré

majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami.

19. Podľa ust. § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

20. Podľa ust. § 3 ods.1 zákona č. 369/1990 Zb. obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt.

21. Podľa ust. § 4 ods. 3 písm. p) zákona č. 369/1990 Zb. obec pri výkone samosprávy najmä plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu, 6a).

22. Podľa ust. § 1 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z.z.“) tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a kontrolnú činnosť vo veciach sociálnych služieb.

23. Podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z. sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na a/ prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, b/ zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti, c/ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby, d/ riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny, e/ prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny, f/ zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

24. Podľa ust. § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka¹⁵⁾ prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Obmedzenie podľa prvej vety neplatí, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba^{16a)} prijímateľa sociálnej služby.

25. Podľa ust. § 55 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z. pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností je sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, fyzickej osobe, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka a fyzickej osobe, ktorá si sama nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy.

26. Odvolací súd uvádza, že opatrovníkom fyzickej osoby, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, má byť predovšetkým príbuzný alebo iná vhodná osoba. V prípade, keď sa súdu nepodarí nájsť v okruhu príbuzných či iných vhodných subjektov osobu opatrovníka, súd ustanoví za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom v zmysle ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Takzvaný verejný opatrovník vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov na základe uznesenia súdu a v súlade s vymedzením úloh podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa ktorého základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a obyvateľov v zmysle § 1 ods. 2 tohto zákona ako aj zabezpečovanie poskytovania sociálnej služby obcou podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Na výkon funkcie takzvaného verejného opatrovníka osobe, ktorá bola rozhodnutím súdu pozbavená, resp. obmedzená v spôsobilosti na právne úkony môže byť ustanovená obec (mesto, mestská časť), v ktorej má opatrovanec trvalý pobyt, alebo jej zariadenie, ktoré má právnu subjektivitu a bolo zriadené na plnenie podobných úloh miestnej samosprávy, pričom ustanovenie verejného opatrovníka nie je viazané na jeho súhlas.

27. V danom prípade okresný súd zákonným spôsobom postupoval ak pri zmene uznesenia Okresného súdu Lučenec č.k. 12Ps/7/2019-19 zo dňa 29.01.2019, t.j. pri odvolaní F. E. z funkcie opatrovníčky spôsobilosti na právne úkony pozbaveného A. B. ustanovil mu opatrovníka mesto Lučenec. Okresný súd vykonal dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že neexistuje žiadny známy príbuzný ani iná fyzická

osoba, ktorá by za udelenia súhlasu s výkonom funkcie opatrovníka mohla takúto funkciu vykonávať. Opatrovanec – A. B., ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony má evidovaný trvalý pobyt na území mesta C. a toho času je umiestnený v Zariadení sociálnych služieb C. so sídlom v C..

28. Okresný súd po vykonanom dokazovaní a zistení, že funkciu opatrovníka podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže vykonávať príbuzný fyzickej osoby a ani iná fyzická osoba s jej súhlasom, ak u opatrovanca nie je žiaden príbuzný, ktorý by vedel vykonávať funkciu opatrovníka, za správnej aplikácie ust. § 27 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka ustanovil za opatrovníka mesto Lučenec. Rozhodovacia prax uprednostňuje ustanovenie za opatrovníka tú obec/mesto, prípadne jej zariadenie s právnou subjektivitou, v ktorej sa nachádza skutočné bydlisko osoby obmedzenej v spôsobilosti.

29. Odvolaciu námietku, že súd prvej inštancie nesprávne vyložil ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože v zmysle tohto ustanovenia môže byť za verejného opatrovníka ustanovený aj samosprávny kraj, teda Banskobystrický samosprávny kraj, prípadne jeho ďalšie zariadenia (mimo zariadenia, v ktorom je opatrovanec umiestnený), odvolací súd nezhodnotil v tomto prípade ako dôvodnú. Vychádzal z toho, že „orgánom miestnej správy“ je obec, ktorá opatrovnícku funkciu vykonáva ako „organizačnú súčasť štátu“. Zároveň z odpovede na lustráciu v Registri obyvateľov zo dňa 18.06.2024 odvolací súd zistil, že od 14.09.1993 má pán A. B. trvalý pobyt v meste C. a súčasne Zariadenie sociálnych služieb C., v ktorom sa nachádza skutočné bydlisko osoby obmedzenej v spôsobilosti, má sídlo v C., teda trvalý pobyt opatrovanca nemá iba evidenčný charakter. Bol preto správny postup okresného súdu, ktorý pri voľbe tzv. verejného opatrovníka a pri aplikácii § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka ustanovil za opatrovníka obec (mesto), ktorá má zákonnú povinnosť starať sa o svojich občanov vyplývajúcu jej z ustanovenia § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb.. Teda je povinnosťou obce, v tomto prípade mesta Lučenec, postarať sa o svojho občana. Mesto Lučenec vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich zamestnancov a v súlade s vymedzením úloh miestnej samosprávy. Mesto je nepochybne personálne, administratívne aj ekonomicky zabezpečené tak, aby mohlo vykonávať funkciu opatrovníka pre osobu obmedzenú v spôsobilosti s prihliadnutím práve k tomu, že táto má dlhodobu bydlisko v meste C. a reálne sa tam zdržiava. Za takýchto okolností si obec/mesto môže plniť funkciu opatrovníka, nakoľko má reálnu možnosť kontaktu s opatrovancom, čo je v súlade so záujmami opatrovanca. Obec je povinná starať sa o svojich občanov a v tomto konkrétnom prípade je obec (mesto) kompetentným subjektom túto funkciu, v rozsahu súdom vymedzených povinností vyjadrených vo výrokoch II. až IV. napadnutého uznesenia, vykonávať.

30. Podľa názoru odvolacieho súdu neexistuje zákonná prekážka pre aplikáciu § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka na to, aby obec/mesto Lučenec nemohlo byť ustanovené za opatrovníka pre osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony pánovi A. B.. Súhlas obce (mesta) v tomto prípade, keďže ide o ustanovenie opatrovníka hmotnoprávneho tzv. verejného opatrovníka podľa § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, sa nevyžaduje.

31. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu o zmene opatrovníka podľa výroku I. považuje za vecne správne rozhodnutie v spojení s výrokmi II. až V., preto napadnuté rozhodnutie okresného súdu bolo v celosti potvrdené ako vecne správne rozhodnutie za použitia ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

32. Krajský súd vzhľadom aj k princípu právnej istoty, t.j. aby sa na určitú právne relevantnú otázku za stavu rovnakých podmienok dala rovnaká odpoveď, poukazuje aj na svoje rozhodnutie sp.zn. 13CoPs/7/2024 zo dňa 13.06.2024, v ktorom bol vyhodnocovaný odvolací argument nesprávneho výkladu ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri ustanovení za opatrovníka obec/mesto.

33. Krajský súd k úplnosti dáva do pozornosti okresnému súdu, že v jeho napadnutom uznesení vo výroku I. len chybou v písaní bol v uznesení Okresného súdu Lučenec nesprávne uvedený rok č.k. 12Ps/7/219-19 zo dňa 29.01.2019 namiesto správneho č.k. 12Ps/7/2019-19 zo dňa 29.01.2019, ktorú nesprávnosť je potrebné odstrániť okresným súdom zvoleným procesným postupom.

34. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ak neboli zistené dôvody postupu pre iné rozhodnutie o trovách odvolacieho konania v zmysle § 54, § 55 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.